Kuluttaja: Jätteiden lajittelu etenee ja muuttuu monimutkaisemmaksi

Myös muovia kerätään nykyisin

Muovipakkauksille tuli omat kierrätysastiat tänä vuonna. Suomi on vielä kaukana EU:n kierrätystavoitteesta.

Jaana Savolainen HS

MIHIN heitän kuivuneen kynsilakkapullon, käytetyn halogeenilampun tai kasvovoidepurkin?

Kun jätteiden lajittelu ja hyötykäyttö lisääntyvät, kuluttajan on välillä vaikea pysyä kärryillä, mihin yksittäiset jätteet kuuluisi panna.

Ohessa annetaan tähän vinkkejä. Lisätietoa saa oman kunnan jätelaitokselta.

Pääkaupunkiseudulla tietoa jakaa Helsingin seudun ympäristökeskus (HSY) esimerkiksi internetsivuillaan. HSY:n lajitteluoppaasta voi hakea tuotekohtaisesti vastauksen, mihin kukin jäte pitäisi lajitella.

JÄTTEIDEN kierrätyksen suuret linjat on päätetty EU-maiden kesken jätedirektiivissä. Suomen jätelainsäädäntö noudattaa näitä linjauksia.

Yhdyskuntajätteiden lajittelusta ja kierrätyksestä vastaavat kunnat, jotka ovat siirtäneet tehtävän omille jätelaitoksilleen tai kuntayhtymille HSY:n tapaan.

Monilla tuotteilla on lisäksi tuottajavastuu. Sen mukaan tuotteiden valmistajilla ja maahantuojilla on velvollisuus järjestää jätehuolto omalla kustannuksellaan, kun tuotteet poistetaan käytöstä.

Vastuu koskee henkilöautoja, autonrenkaita, sähkö- ja elektroniikkalaitteita, paristoja, akkuja, paperia sekä kaikkia pakkauksia.

Tänä vuonna tuottajavastuun keräysverkosto laajeni muovipakkauksiin. Jätemuovi viedään Riihimäelle Ekokemin Muovijalostamoon, joka aloitti jätemuovin jalostuksen teollisuuden raaka-aineeksi kesällä.

Pakkausmateriaalien aluekeräyspisteistä vastaa kaupan ja teollisuuden omistama Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy. Pakkausmuovia kerätään vasta noin joka neljännessä aluekeräyspisteessä, yhteensä 500 paikassa. Pääkaupunkiseudulla muovipakkausten keräys on noin sadassa pisteessä mutta esimerkiksi Vantaalla vasta kuudessa.

Sekajätettä ei viedä enää kaatopaikalle, vaan se poltetaan energiaksi. Helsingin seudulla tehtävää hoitaa Vantaan Energian polttolaitos, joka tuottaa puolet Vantaan kaukolämmöstä ja 30 prosenttia sähköstä.

Jätteiden polttoa on arvosteltu siitä, ettei toiminta kannusta ihmisiä kierrättämään ja vähentämään jätteiden määrää. EU:ssa sovittujen tavoitteiden mukaisesti ensisijainen pyrkimys olisi vähentää jätteiden syntymistä. Toissijainen tavoite olisi kierrätys ja kolmas tavoite poltto.

"Suomi on jo saavuttanut kaatopaikkajätteen vähentämisen tavoitteet, mutta jätteiden kierrättämisessä olemme jäljessä. Tarvitaan uusia ideoita, miten jätteiden raaka-aineita voisi hyödyntää", sanoo ylitarkastaja **Sirje Stén** ympäristöministeriöstä.

KOLMASOSA poltettavaksi menevästä sekajätteestä on biojätettä. Vantaan Energian mukaan biojäte toki palaa muun jätteen seassa mutta oikea osoite olisi Ämmässuon jätteenkäsittelylaitos. Myöskään lasi tai metalli ei pieninä erinä häiritse palamista. Palamatta jääneet aineet erotellaan lopusta kuonasta.

Ämmässuon kompostointi- ja mädätyslaitos on alkuongelmiensa jälkeen toiminut jo vuosia täysillä. Se voisi käsitellä nykyistä enemmän biojätettä, sillä biokaasulaitos toimii nyt 80 prosentin teholla. Biojätteestä valmistunut komposti on jo yli kymmenen vuotta myyty kokonaan mullaksi.

"Tarvitaan uusia ideoita, miten jätteiden raaka-aineita voisi hyödyntää."

Ylitarkastaja Sirje Stén ympäristöministeriöstä

Kommentti

Jaana Savolainen

jaana.savolainen@hs.fi

Pää sekaisin lajittelusta

TÄNÄ vuonna alkoi myös muovipakkausten keräys kierrätystä varten. Muovin kierrätys kuulostaa isolta edistysaskeleelta, mutta käytännössä lajitteluun kelpaa vain osa kotitalouksien muoveista. Kuluttajalta voi mennä pää sekaisin, jos hän alkaa selvittää, mikä on muovipakkaus.

Cd-levyn kannet eivät ole pakkaus, mutta ympärillä oleva muovikalvo on. Muovinen vaateripustin on pakkaus, jos se on tullut ostetun vaatteen mukana. Vaatteiden pesuainepullossa oleva täyttömitta tai pesupallo on pakkaus. Siis häh?

JÄTTEIDEN lajittelun pitäisi olla yksinkertaista ja selkeää, jos sitä halutaan lisätä. Nyt pitää olla aika pedantti luonne, jos haluaa tehdä kaiken oikein. Ja kenellä sellaiseen on aikaa? Onneksi HSY:n nettisivuilla on hyvä jäteopas, joka kertoo oikean luukun joka jätteelle.

Kuluttaja voineekin armahtaa itseään ja olla tyytyväinen, jos lajittelun suuret linjat ovat kunnossa. Olennaisintahan on keskittyä siihen, että jätettä syntyisi vähemmän. Joka kerta kauppaan mennessään voi ostaa harkiten sekä valita kestäviä ja pitkäikäisiä tuotteita.

Kotitaloudet heittävät ruokaa roskiin 24 kiloa henkeä kohti vuodessa. Tämä ei ehkä ole liian vaikeaa: ostan vain sen verran ruokaa kuin syön.

hyötykäyttöön

KAISA RAUTAHEIMO / HS

Vinkkejä jätteiden lajitteluun

Sekajäte

Sekajätteeseen voi panna jätteet, joille ei ole muuta paikkaa.

Sekajätteeseen kuuluvat esimerkiksi halogeenilamput, koska niissä ei ole ympäristölle vaarallisia aineita. Sekajätettä ovat myös styroksi sekä tekstiilit, jos ne eivät ole enää käyttökelpoisia.

Biojäte

Kaikki orgaaninen jäte, kuten ruoantähteet, hedelmien kuoret, teepussit ja kahvin suodatinpussit sekä puutarhajäte.

Biojäte kompostoidaan, jolloin siitä tulee multaa. Se voidaan myös mädättää, jolloin siitä saadaan biokaasua sähkön ja kaukolämmön tuotantoon.

Lasipakkaukset

Vain pakkauslasi, kuten elintarviketölkit ja -purkit, mehupullot, ruokaöljypullot ja salaattikastikepullot. Kannet ja korkit pitää irrottaa, mutta kaulusrenkaat voi jättää paikoilleen. Huuhtele kevyesti, ei tarvitse jynssätä puhtaaksi. Kirkasta ja värillistä lasia ei tarvitse erotella.

Juomalasit ja muut lasiastiat kuten posliini, uuninkestävät lasivuoat sekä peililasi kuuluvat sekajätteeseen, samoin mattapintainen kosmetiikkalasi, maitolasi ja opaalilasi. Pantilliset lasipullot kuuluvat pullonkeräykseen.

Uusien lasipakkausten valmistukseen kelpaa vain pakkauslasi. Muuta keräyslasia voi käyttää lasivillan ja vaahtolasin raaka-aineena.

Metalli

Tyhjät, puhtaat ja kuivat metallipakkaukset, kuten säilykepurkit, alumiinifoliot, alumiinirasiat ja pantittomat alumiinitölkit.

Myös alumiiniset tuikkukynttilän kuoret, kattilat ja paistinpannut, aterimet, sakset ja metalliset käsityökalut sekä naulat, ruuvit ja helat.

Metallijätettä ovat lisäksi tyhjät maalipurkit ja aerosolipullot. Maalipurkin pinnalla saisi olla kuivunutta maalia vain ohuen siveltimenvedon verran.

Kahvi- ja sipsipussit kuuluvat sekajätteeseen tai muovipakkausten keräykseen, koska niiden materiaalista suurin osa on muovia.

Metalliset kahvikapselit sen sijaan kuuluvat metallinkeräykseen.

Keräysastian aukosta mahtuvat esineet pienmetallin keräykseen, isommat Sortti-asemalle. Keräysmetallia käytetään metallipakkausten ja polkupyörien runkojen valmistuksessa.

Muovipakkaukset

Muovipakkaukset, kuten elintarvikerasiat, jogurtti- ja viilipurkit, sekä kosmetiikkapakkaukset, kuten muoviset sampoopullot ja muoviset kosmetiikkapurkit. Kuplamuovikin on muovipakkaus. Myös leviterasiat, jos ne ovat suurimmaksi osaksi muovia. Muovikassit, -pussit ja -kääreet.

Muovipakkauksen materiaali on merkitty numeroilla 1–7. Numero on nuolista muodostetun kolmion sisällä. Numero 3 tarkoittaa pvc-muovia, joka ei kelpaa kierrätykseen. Kaikki muut kelpaavat. Pvc-muovia käytetään pakkauksissa vähän, mutta sitä on esimerkiksi muovileluissa. Jos pvc-muovia päätyy vahingossa kierrätyslaitokseen, se poistetaan siellä.

Muovipakkaukset pannaan keräykseen korkit ja kannet irrotettuina, koska ne ovat usein eri muovilajia kuin itse pakkaus. Muoveja ei saa pakata sisäkkäin, jollei ole varma, että ne ovat kaikki samaa muovilaatua.

Muovilaadut tunnistetaan kierrätysprosessissa optisella lukulaitteella ja erotellaan toisistaan. Jos esimerkiksi vuoka ja kansikalvo ovat eri muovia ja kiinni toisissaan, lukulaite tunnistaa vain toisen. Osa pakkauksesta joutuu väärään ryhmään, mikä haittaa kierrätystä. Pakkauksissa ei saa olla ruokajäämiä tai muita ainejäämiä. Valuta pakkaukset kuiviksi. Hyvin likaisia tai vaikeasti puhdistettavia pakkauksia ei kannata pestä. Jos puhdistukseen tarvitaan lämmintä vettä tai pesuaineita, voi olla ympäristön kannalta parempi panna pakkaus sekajätteeseen.

Jos pakkaus ei ole tyhjä, pane se sekajätteeseen. Vaaralliset aineet, kuten kemikaalit, kuuluvat vaarallisten aineiden kierrätykseen.

Esimerkiksi muovisen jogurttipurkin metallinen kansi kuuluisi metallinkeräykseen, purkin ympärillä mahdollisesti oleva pahvikuori pahvinkeräykseen.

Muovipakkauksia kerätään eri puolilla maata noin 500 kierrätyspisteessä. HSY kokeilee muovipakkausten keräystä myös joidenkin kiinteistöjen jätepisteissä.

Vaaralliset aineet

Jätteiden lajittelukeskukseen, pääkaupunkiseudulla Sortti-asemat. Maalit, tärpätit, konetiskiaine, desinfiointiaineet ja pihisevä tai hölskyvä aerosolipullo.

Nestemäisessä muodossa oleva kynsilakka sisältää liuotinta ja on vaarallista jätettä. Tyhjä tai täysin kuivunut pullo on sekajätettä.

Myös kännykän akku on vaarallista jätettä sähkövarauksen vuoksi. Vanhentuneet lääkkeetkin ovat vaarallista jätettä, mutta ne voi viedä apteekkiin.

Paristot voi viedä kaupan keräyspisteeseen, koska paristojen kierrätystä koskee tuottajavastuu.

Energiansäästölamppu ja neonvalot sisältävät elohopeaa ja kuuluvat vaarallisten aineiden kierrätykseen. Lamput voi myös palauttaa niitä myyviin kauppoihin.

Uudenvuodentina on pääasiassa lyijyä ja siten vaarallista jätettä.

Sähkölaitteet

Kun ostaa uuden kodinkoneen, kaupalla on velvollisuus ottaa vanha kierrätykseen. Muuten sähkölaitteet viedään itse Sortti-asemalle.

Myös led-lamput, kännykkä ja digitaalinen kuumemittari kuuluvat sähkölaitteiden kierrätykseen.

Kartonkipakkaukset

Muun muassa kartonkipakkaukset, kuten juomatölkit, aaltopahvi, pitsalaatikot, munakennot, paperipussit ja -kassit.

Puhdista esimerkiksi ruoantähteet niin hyvin kuin voit. Valuta maito tölkistä, huuhtaise kylmällä vedellä ja anna pakkauksen kuivahtaa. Sitten litistä se tai asettele pakkaukset sisäkkäin. Maitotölkin korkin voi jättää pakkaukseen tai heittää muovipakkausten keräysastiaan.

Kartonginkeräykseen voi panna myös putkilomaisen, metallipohjaisen sipsipurkin. Sen muovikannen voi heittää muovinkeräykseen. Kirjan kovia kansia ei voi panna kartonginkeräykseen.

Lahjapaperit sisältävät paljon väriaineita ja muovia. Ne kuuluvat sekajätteeseen.

Jaana Savolainen

TS2 Keskiviikko

TS2 KESKIVIIKKO / MENOT / KULTTUURI / LÄHEISET / MIELIPITEET / MATKAILU / URHEILU / SÄÄ / TV JA RADIO

Toimitus 022693004 ts.kansi@ts.fi

Minne kuulut, purkkiseni?

Pakkausmuovin kierrätys pienentää huomattavasti kotitalouden jätemäärää. Jokaisessa tilanteessa muovin kierrätys ei kannata. Jos pakkaus vaatii kovaa jynssäämistä, punnitse hyöty.

Milla Sallinen teksti // **Jussi Leinonen** kuva

TUNNISTA MUOVI

Näistä valmistetut pakkaukset voit kierrättää

■ Monissa muovipakkauksissa on muovin merkit kolmion sisällä numeroilla 1–7.

POLYETEENITEREFTALAATTI (PET)

01 PET

■ **Ominaisuudet:** Muovi on kirkasta ja kovaa. Sanotaan myös kestomuoviksi eli termoplastiseksi muoviksi.
■ **Missä:** Virvoitusjuomapullot, uuninkestävät vuokapakkaukset.

KORKEATIHEYKSINEN POLYETEENI (PE-HD)

02 PE-HD

■ **Ominaisuudet:** Samea tai värikäs muovi, muovin pinta on vahamainen ja joustava. Kestää hyvin lämpöä ja rasvaa.
■ **Missä:** Muovipussit, pullot, ämpärit ja mehukanisterit, virvoitusjuomakorit.

MATALATIHEYKSINEN POLYETEENI (PE-LD)

04 PE-LD

■ **Ominaisuudet:** Pehmeä, joustava, sitkeä, vahamainen pinta. Kestää vesihöyryä.
■ **Missä:** Muovikassit, ohuet muovikalvot esimerkiksi elintarvikepakkauksissa.

POLYPROPEENI (PP)

05 PP

■ **Ominaisuudet:** Jäykkä, sitkeä, ratiseva kalvo.
■ **Missä:** Makeis- ja leipäpakkaukset, paperipussien ikkunat, narut, rasiat, sipsipussit.

Muovinkeräyspisteiden keräyssammiot pullistelevat muovipurkkia ja purnukkaa. Monet kuluttajat ovat innostuneet pakkausmuovin kierrätyksestä, kun keräyspisteitä on tullut lisää.

Suomen Uusiomuovi Oy:n toimitusjohtajan **Vesa Soinin** mukaan vielä ei olla niin kovassa vauhdissa kuin toivottiin.

–Asetimme tavoitteeksemme, että vuoden lopussa olisimme keränneet kilon muovia asukasta kohti.

Ei kuulosta paljolta, mutta tällä hetkellä ollaan vain puolen kilon vuosivauhdissa. Vertailun vuoksi, Ruotsissa kerätään muovia noin 4–5 kiloa asukasta kohti. Siellä muovia on kerätty jo parikymmentä vuotta.

–Suomessa otetaan nyt muovinkeräyksen ensiaskelia. Keräyspisteiden määrä alkaa vasta nyt olla kattava ja sitä kautta myös kuluttajien kiinnostus on vasta heräämässä.

Samalla tavoin myös muovin jatkojalostus on alkutaipaleellaan. Kuluttajille ei pystytä vielä kertomaan innostavia esimerkkejä siitä, minkälaiseksi uudeksi tuotteeksi heidän keräyksensä kohteet lopulta päätyivät.

–Toimitamme muovit edelleen Ekokemille, jonka uusi muovijalostamo vasta käynnistelee toimintaansa. Tehdas välittää käsittelemänsä tuotteen eteenpäin eräänlaisina muovirakeina, muovigranulaatteina.

Nyt tiedetään ainakin se, että kerätty muovi päätyy ainakin muovipussien valmistukseen.

Maailmalla uusiomuovista on toki rakenneltu jo kaikenlaista, muun muassa ämpäreitä, putkia, autojen kojelautoja ja jopa meluaitoja.

Kuluttaja pääsee alkuun muovinkierrätyksessä parilla perussäännöllä. Keräykseen saa viedä vain puhdasta, tuotteiden pakkaamiseen käytettyä pakkausmuovia. Kaikkea varaston muovirojua ei siis keräykseen voi kantaa.

Pakkausten puhtaudella halutaan Soinin mukaan varmistaa niin haittaeläinten pysyminen poissa keräyspisteiltä kuin työntekijöiden turvallisuus muovinkeräysketjun eri vaiheissa.

Kuluttajalle, joka pohtii, mikä on riittävän puhdasta, Soini antaa vinkin:

–Pakkauksen tulisi olla niin puhdas, että voisit pitää sitä myös sisällä asunnossasi parin viikon ajan. Eli tuotteeseen ei saa jäädä sellaisia elintarvikejäämiä, jotka pilaantuessaan alkaisivat haista tai kerätä mikrobikasvustoja, Vesa Soini mainitsee.

Talouspaperilla puhtaaksi pyyhkäistyt tai perheen koiran puhtaaksi nuolemat pakkaukset menisivät siis Soinin seulasta läpi. Muovipurkkien huuhtelemiseen voi käyttää hyvin esimerkiksi vedenkeittimeen tai vesikannuun seisomaan jäänyttä vettä.

–Moni on sanonut laittaneensa näitä hankalampia puhdistettavia myös astianpesukoneen ylähyllylle, jos koneen on muutenkin aikonut laittaa käyntiin, Soini sanoo.

Puhdistusinnossa ei kannata kuitenkaan mennä äärimmäisyyksiin.

– Mikäli esimerkiksi jonkun marinadia sisältävän pakkauksen puhdistamiseen pitää käyttää lämmintä vettä ja pesuaineita, voivat sekajäteastia ja energiahyötykäyttö olla ympäristön kannalta parempi vaihtoehto, Suomen Uusiomuovi Oy:n toimitusjohtaja Vesa Soini sanoo.

"SUOMESSA OTETAAN NYT MUOVINKERÄYKSEN ENSIASKELIA. KERÄYSPISTEIDEN MÄÄRÄ ALKAA VASTA NYT OLLA KATTAVA JA SITÄ KAUTTA MYÖS KULUTTAJIEN KIINNOSTUS ON VASTA HERÄÄMÄSSÄ."

Vesa Soini
Toimitusjohtaja
Suomen Uusiomuovi Oy

→ Voit tarkistaa kierrätyspisteiden sijainnin osoitteista: kierratys.info ja rinkiin.fi

TOIMI NÄIN

Vain puhtaita ja kuivia pakkauksia

■ **Tyhjät,** puhtaat ja kuivat muovipakkaukset kelpaavat muovinkeräykseen. Jos et haluaisi säilyttää pitkään muovipurkkia omassa kaapissasi hajun vuoksi, ei astia ole riittävän puhdas.

■ **Likaiset** muovit houkuttelevat tuhoeläimiä. Muovit alkavat haista ja kerätä mikrobikasvustoja. Pakkauksien puhtaudella suojataan työntekijöitä ketjun eri vaiheissa.

■ **Vinkki** Laita purkkiin heti käytön jälkeen tilkka vettä, niin ruoka ei kuivu purkkiin kiinni. Anna valua huuhtelun jälkeen.

■ **Shampoiden** jämät saat käyttöön, kun huuhtelet pullonpohjat vedellä.

■ **Punnitse hyöty.** Jos puhdistukseen tarvitaan lämmintä vettä tai pesuaineita, voi olla ympäristön kannalta parempi, että pakkaus pannaan tavalliseen jätteeseen.

KORKIT JA PUMPUT IRTI

■ **Irrota mahdolliset** korkit, pumput ja pakkausten muovikalvot ja laita ne keräyspussiin erillään. Korkit ovat pakkauksissa usein eri muovilaatua kuin muu osa pakkauksesta. Muovien lajittelussa oleva lukulaite tunnistaa vain toisen.

■ **Laita sisäkkäin** vain täsmälleen samanlaiset muovipakkaukset. Väärää muovilaatua voi joutua väärään ryhmään.

■ **Mikäli olet** solminut keräykseen menevät tuotteet esimerkiksi muovipussiin, voit heittää ne pusseineen päivineen keräysastiaan. Lajitteluprosessin alkupäässä on niin sanottu "pussinrepijä", joka aukaisee kassit ennen jatkokäsittelyä.

■ **Tyhjät** muovipussit voit viedä muovinkeräykseen myös sellaisenaan.

TOIMI NÄIN

Tiedätkö miten kierrätät nämä?

■ **Pumpullinen shampoopullo:** Irrota pumppuosa ja laita kaikki osat muovikeräykseen erillään.

■ **Hammastahnatuubi:** Voit laittaa keräykseen sellaisenaan, vain korkki erillään. Sisältö ei aiheuta hajuhaittaa.

■ **Foliomainen kansi:** Tee rypistystesti. Jos kansi jää rypistyneeksi, se kuuluu metallinkeräykseen. Jos se oikenee, se kuuluu muovinkeräykseen.

■ **Sipsi- ja kahvipakkaukset** ovat yleensä muovipakkauksia, vaikka niissä voi olla pieni osa alumiinikalvoa.

■ **Lasten lelut:** Eivät kuulu muovinkeräykseen, ellei ole kyse niiden pakkauksista. Kuuluvat tavalliseen energiajätteeseen. Huomaa, että patterilliset tuotteet kuuluvat SER-keräykseen.

■ **Jos pakkauksen** osat eivät ole irrotettavissa toisistaan, katsotaan pakkaus siksi materiaaliksi, jota on yli puolet pakkauksen painosta.

■ **Biohajoavat muovipussit** on tarkoitettu ensisijaisesti kompostointiin, mutta nekin voi laittaa muovinkeräysastiaan.

■ **Muovinen ikkuna pakkauksessa:** Nämä ovat yleensä kartonkipakkauksia ja ne lajitellaan kartonkikeräysastioihin.

■ **Lääkepurkki:** Tyhjänä keräysastiaan. Yleensä paikallinen apteekki ottaa vastaan käyttämättömät lääkkeet pakkauksineen. Älä tyhjennä lääkkeitä viemäriin.

■ **Styrox (eli EPS-muovi):** Jos kyse on esimerkiksi sähkölaitteen pakkauksessa pehmikkeenä olleesta styroxista, sen voi laittaa muovinkeräysastiaan. Tällä hetkellä eivät mene Suomessa kuitenkaan uusiokäyttöön.

POLYSTYREENI (PS)

06 PS

■ **Ominaisuudet:** Kirkas tai värjätty, hauras.

■ **Missä:** Rasiat, purkit, kirkkaat muovipikarit, muoviset ruokailuvälineet, lämpöä eristävät pakkaukset, kuten kalalaatikot.

POLYAMIDIT JA YHDISTELMÄMUOVIT (O)

07 O

■ **Ominaisuudet:** Luja.

■ **Missä:** Tekstiilikuidut (esimerkiksi nailon), narut ja köydet.

■ Merkintä ei ole Euroopassa pakollinen, joten aina tätä merkkiä ei pakkauksesta löydä. Merkin löydät joko pakkausmuovista tai tuotteen etiketistä.

HUOMAA TÄMÄ

Älä vie näitä keräyslaatikkoon

POLYVINYYLIKLORIDI (PVC)

03 PVC

■ **Mitä:** Klooria sisältävä luja muovi. Käytetään Suomessa vähän, koska sitä poltettaessa syntyy haitallisia yhdisteitä. Sitä on tyypillisimmillään Kaukoidästä tulleissa tuotteissa.

■ **Missä:** Usein toimistotarvikkeissa kuten mapeissa, muovitaskuissa ja kontaktimuovissa. Cd-levyjen kotelot, pankki ja luottokortit, sadetakit, keittiön vahaliinat.

■ Lasten puhallettavat uimapatjat ja -renkaat sekä lelut ovat usein valmistettu PVC-muovista.

■ Rakennusten putket ja letkut sekä muu rakennusmateriaali, kuten muovimatot.

■ **Miten tunnistan:** Jos muovi taitettaessa muuttuu murtumiskohdastaan valkoiseksi, se todennäköisesti on PVC-muovia.

■ **Minne:** PVC-pakkauksille sekajäteastia on nykyään oikea osoite. Sekajätteet menevät energiahyödynnettäviksi jätevoimaloihin, joissa ne voidaan polttaa turvallisesti.

VAARALLISTEN AINEIDEN PAKKAUKSET

■ **Missä:** Esimerkiksi autojen öljykanisterit.

■ Jos pakkauksessa on vaarallisten aineiden jäämiä, ne pitää viedä paikallisen jätelaitoksen järjestämään vaarallisten aineiden vastaanottoon.

Lähteet: Vesa Soini sekä uusiomuovi.fi, kierratys.info, rinkiin.fi

Turhat muovit karsii helposti

● Kauppareissulla pakkausjätteen kertymistä voi välttää pienillä rutiinien muutoksilla.
● Aloita jo hedelmä- ja vihannesosastolla miettimällä hetki, ennen kuin repäiset rullasta pussin.

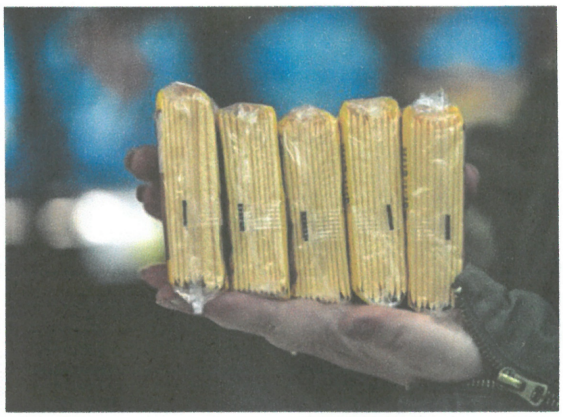

NÄIN... Kilo sulatejuustoa ja viisi muovikääröä, joista jokaisen sisällä on vielä 10 muoviin pakattua sulatejuustoviipaletta. Jos haluaa syödä nimenomaan sulatejuustoa, voi silloinkin valita veitsellä levitettävää sulatejuustoa yksitäispakattujen viipaleiden sijaan.

Silja Aitoaho
Matti Räty, kuvat

● Arkinen kauppareissu lähimarkettiin alkaa hedelmä- ja vihannesosastolta. Siellä askelet hakeutuvat vanhalla rutiinilla muovipussirullalle.

Seis! Nyt on ensimmäinen hetki karsia turhien muovipakkausten määrää.

Jokainen suomalainen tuottaa joka vuosi noin 20 kiloa muovipakkausjätettä. Miten yksittäinen kuluttaja voisi vähentää omaa osuuttaan?

–Miettimällä kokonaisuutta ja karsimalla sieltä, mistä kohtuudella voi – ainakin silloin tällöin, sanoo jätehuoltoneuvoja **Mari Juntunen** Oulun jätehuollosta.

HEDELMIEN JA vihannesten kohdalla ensimmäinen muutos voisi olla se, että jättää pussin ottamatta, jos ei oikeasti sitä tarvitse.

–Kaksi erilaista tuotetta voi myös laittaa samaan pussiin punnituksen jälkeen. Nämä voivat tuntua pieniltä asioilta, mutta siitä se lähtee.

Muoviin pakatut tuotteet voi myös jättää ostamatta, jos tarjolla on irtomyynnissä olevia, Juntunen sanoo ja päivittelee hiljattain näkemäänsä mainosta, jossa mainostettiin muoviin pakattuja, valmiiksi kuorittuja sipuleita.

–Tällaiset esimerkit ovat aivan toivottomia, vaikka usein elintarvikkeiden muovipakkauksille onkin järkevät perustelut.

Esimerkiksi kurkku on perusteltua pakata muoviin, sillä muuten se nahistuisi helposti, mikä taas lisäisi hävikkiä.

Päivittäistavarakauppa ry:n johtaja **Ilkka Nieminen** muistuttaakin, että kotitalouksissa hukkaan menevän ruoan aiheuttama ympäristökuormitus on moninkertainen verrattuna ruokapakkausten muodostamaan kuormitukseen.

TÄSTÄ HUOLIMATTA muovijätettä kannattaa kuitenkin pyrkiä vähentämään, Juntunen sanoo kierroksella isossa ruokakaupassa. Hän suuntaa seuraavaksi palvelutiskille ja kohti liha- ja leikkelehyllyjen rivistöä.

Millaisia vaihtoehtoja täällä kannattaisi valita?

Ensisijaisesti kannattaa ostaa leikkeleet palvelutiskistä, jolloin ostokset kääritään paperiin. Ja jos ostaa lihaa tai leikkeleitä muovipakkauksissa, kannattaa ostaa kerralla isompi pakkaus ja pakastaa osa.

–Ja jos oikeasti haluaa valita ekologisen vaihtoehdon, voisi korvata osan lihasta esimerkiksi kananmunalla, hän sanoo.

Palvelutiskillä myytävien valmisruokien kohdalla juolahtaa mieleen, eikö kauppa voisi myydä ruokaa suoraan kuluttajan omaan astiaan?

–Tämä olisi kannattavaa, mutta Suomessa lainsäädäntö kieltää sen hygieniasyistä, Juntunen sanoo.

KIERROS JATKUU eineshyllylle, joka notkuu erilaisia vaihtoehtoja. Muovijätettä karsivalle vaihtoehdot ovat kuitenkin melko vähissä.

–Ovathan esimerkiksi muoviin pakatut lounassalaatit käteviä, mutta jos salaatin valmistaa itse ja pakkaa sen lounasrasiaan, vähentää muovijätettä ja säästää samalla rahaa.

Kurvataan vielä juustojen ja jugurttien kautta pesuainehyllyille. Juntunen muistuttaa, että monien pakkausten kyljessä on nykyään merkinnät, joissa kerrotaan, kuinka paljon tai vähän niissä on muovia.

Hän rohkaisee muovijätettä karttavia vaatimaan ja äänestämään jaloillaan.

–Kuluttaja valitsee siitä valikoimasta, mitä tarjolla on, mutta ellei löydy sopivaa, aina voi vaatia parempia vaihtoehtoja. Omilla valinnoilla voi vaikuttaa, sillä henkilökohtainen jätemäärä on aina suuremman kokonaisuuden osa.

OSTOSVINKIT

Älä laita banaaneja pieneen pussiin

● Hedelmä- ja vihannesosastolla muovipussi on joskus tarpeeton: banaanit, kaalit ja muut isommat ostokset voi ostaa ilmankin.
● Valitse irtomyynnissä olevia hedelmiä tai vihanneksia valmiiksi muoviin pakattujen sijaan.
● Valitse yksi iso pakkaus monen pienen sijaan. Siinä säästyy usein myös rahaa.
● Ohut pakkaus on parempi kuin kova muovirasia. Älä valitse näyttäviä, ilmavia pakkauksia.
● Mieti kokonaisuutta, volyymillä on merkitystä. Hanki vain tarpeellista ja kierrätä muovit oikein.

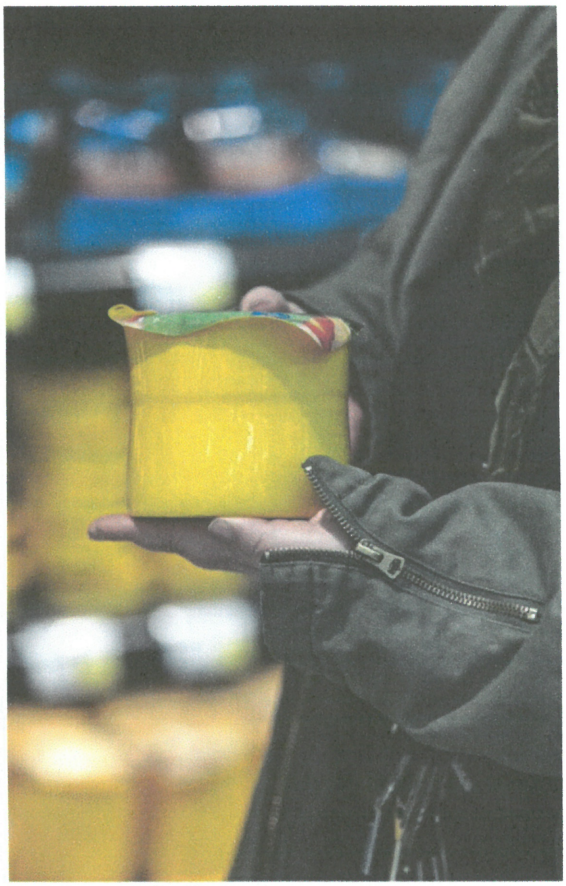

...TAI NÄIN. Kilon kokoinen juusto on parempi vaihtoehto kuin yksittäispakatut viipaleet. Juustoa voi pakastaa, jos koko määrää ei tule syötyä tarpeeksi nopeasti.

HYVÄ KYSYMYS

Miksi muovipakkausten kierrätys on tärkeää?

Silja Aitoaho

● Tyhjiä muovipakkauksia ei enää saa viedä kaatopaikalle, vaan ne tulee kierrättää.

Miksi muovipakkausten kierrätys on tärkeää, Suomen ympäristökeskuksen ryhmäpäällikkö Tuuli Myllymaa?

–Siksi, että ympäristön kannalta kierrätysmuovi on paljon parempi ja ekologisempi vaihtoehto kuin raakaöljystä valmistettu muovi, jonka valmistus vaatii paljon energiaa.

"Kierrätysmuovi on ekologisempi vaihtoehto kuin raakaöljystä valmistettu muovi."

TUULI MYLLYMAA
Suomen ympäristökeskuksen ryhmäpäällikkö

Entä jos muovit laittaa sekajätteisiin, josta ne päätyvät polttettaviksi? Eikö sekin ole ihan hyvä vaihtoehto?

–Kierrätys on aina parempi vaihtoehto, sillä siinä syntyy vähemmän päästöjä. Toki muovin poltosta saadaan talteen energiaa. Se on parempi vaihtoehto kuin se, että muovipakkaukset päätyisivät kaatopaikalle.

Miten suuri ympäristöongelma muovipakkaukset ovat?

–Riippuu siitä, mihin vertaa. Elintarvikkeiden kohdalla muovipakkausten ympäristövaikutukset ovat niiden sisältöä pienemmät. Toki muovi on fossiilista materiaalia, jonka käyttöä pyritään vähentämään.

Millaiset elintarvikkeiden muovipakkaukset ovat turhia?

–Elintarvikkeiden kohdalla pakkaukset ovat harvoin turhia. Niissä on kustannussyistä käytetty niin vähän muovia kuin mahdollista. Toivottavasti tulevaisuudessa muovipakkauksille etsittäisiin vaihtoehtoja esimerkiksi puukuituperäisistä raaka-aineista.

Miten muovipakkausten käyttöä voisi vähentää?

–Ostamalla suurempia pakkauksia. Mutta jos siksi syntyy enemmän ruokajätettä, kannattaa isot pakkaukset unohtaa. Hukkaan heitetty ruoka kuormittaa luontoa pakkauksia enemmän.

Kumpi on parempi, kierrätysmuovikassi vai kangaskassi?

–Yksiselitteistä vastausta on vaikea antaa. Riippuu esimerkiksi siitä, montako kertaa kassia käyttää. Tärkeintä on miettiä, mitä kassiin laittaa.

NÄIN... Kaksi mangoa on pakattu ensin muovirasiaan, joka on päällystetty vielä muovikääreellä.

NÄIN... Kilon verran jugurttia. Pakkausjätettä syntyy kahden pahvikartongin ja kahdeksan muovipikarin verran.

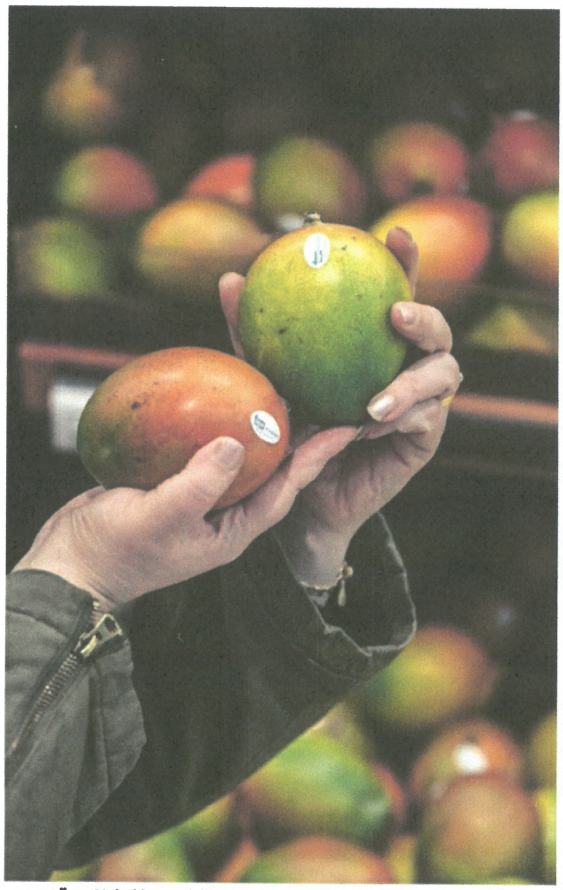

...TAI NÄIN. Kaksi irtonaisina ostettua mangoa. Pakkausjätettä ei tule yhtään.

...TAI NÄIN. Litran jugurttipurkki. Pakkauksen voi kierrättää kartongin seassa. Muovijätettä ei synny lainkaan. Myös kilohinta on yleensä halvempi.

GALLUP

Miksi valitsit tämän kassin?

– Kangaskassi on käytännöllinen ja kestävä. Suurin haaste on muistaa pitää tämä mukana. Muovikassi tulee yllättävän kalliiksi.

TANJA MAINIO

– Nämä vakiokassit kulkevat yleensä mukana. Ostan muovikassin korkeintaan kymmenen kertaa vuodessa. Ei niistä kannata turhaan maksaa.

PERTTI MATILA

– Pidän kangaskasseista. Tämän kassin valitsin puhtaasti siksi, että se miellytti visuaalisesti. Joskus ostan muovikassejakin.

KAISLA TÖRMÄLÄ

MUISTILISTA

Mikä tahansa muovi ei kelpaa keräykseen

1 Pakkausmuovikeräykseen kuuluvat ne muovit, jotka ovat alun perin olleet jonkun tuotteen pakkauksia. Niiden tulee olla tyhjiä, puhtaita ja kuivia.

2 Pakkausmuovikeräykseen kuuluvat myös kauppakassit ja myyntipaikalla käytetyt tuotteet, kuten muovikääre sämpylän ympärillä.

3 Tuottajavastuun mukaisesti pakkauksen tuottaja on velvollinen huolehtimaan pakkaustensa jätehuollosta. Tuottajavastuu koskee kuitenkin vain muovipakkauksia, joita on käytetty myytävän tuotteen pakkaamiseen. Muut muovituotteet, kuten kaupasta ostetut tyhjät pakasterasiat tai muoviset henkarit, kuuluvat kunnan jätehuoltoon.

4 Muovipakkausten kierrätys on parempi vaihtoehto kuin muovin poltto energiajätteenä, joka taas on parempi vaihtoehto kuin muovin päätyminen kaatopaikalle.

5 Kaikkia muovipakkauksia ei ole ekologista kierrättää. Tällaisia ovat muun muassa metalloidut muovipakkaukset. Biohajoavat pakkaukset eivät sovellu muovin kierrätykseen.

Lähde: Suomen Uusiomuovi Oy

JUURI NYT

PEKKA PEURA / KALEVAN ARKISTO

Suunta alas. Kaupan liitto ja ympäristöministeriö haluavat vähentää vuoden 2016 turhakkeeksi valittujen muovikassien kulutusta. Tavoite on, että vuoden 2025 loppuun mennessä kasseja kuluisi henkeä kohden enintään 40 kappaletta vuodessa nykyisen 55:n sijaan.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

VIIKONVAIHDE

KESKIVIIKKONA 4. TAMMIKUUTA 2017 – NRO 2 – PERUSTETTU 1916 – YLI SATA VUOTTA SUOMEN ASIALLA

KARI SALONEN

KIERTOON

Suomessa on yli 500 keräyspistettä kuluttajien muoveille.

Sivu 2

Jani Halme tilaa 163:a paikallislehteä

Sivu 4

Elimistö rakastaa rytmiä

Sivu 9

Punasipuli antaa väriä keittoon

Sivu 10

TV- & RADIO-OHJELMAT

Sivu 13

VIIKONVAIHDE

Kuluttajan muoviroskille on vihdoin kysyntää

Kotitalouksien muovijätteen kierrätys on vasta käynnistynyt Suomessa. Kuluttajien toivotaan kiikuttavan muovinsa keräyspisteisiin, joita on yli 500.

TEKSTI: **KATJA LAMMINEN**
KUVAT: **KARI SALONEN**

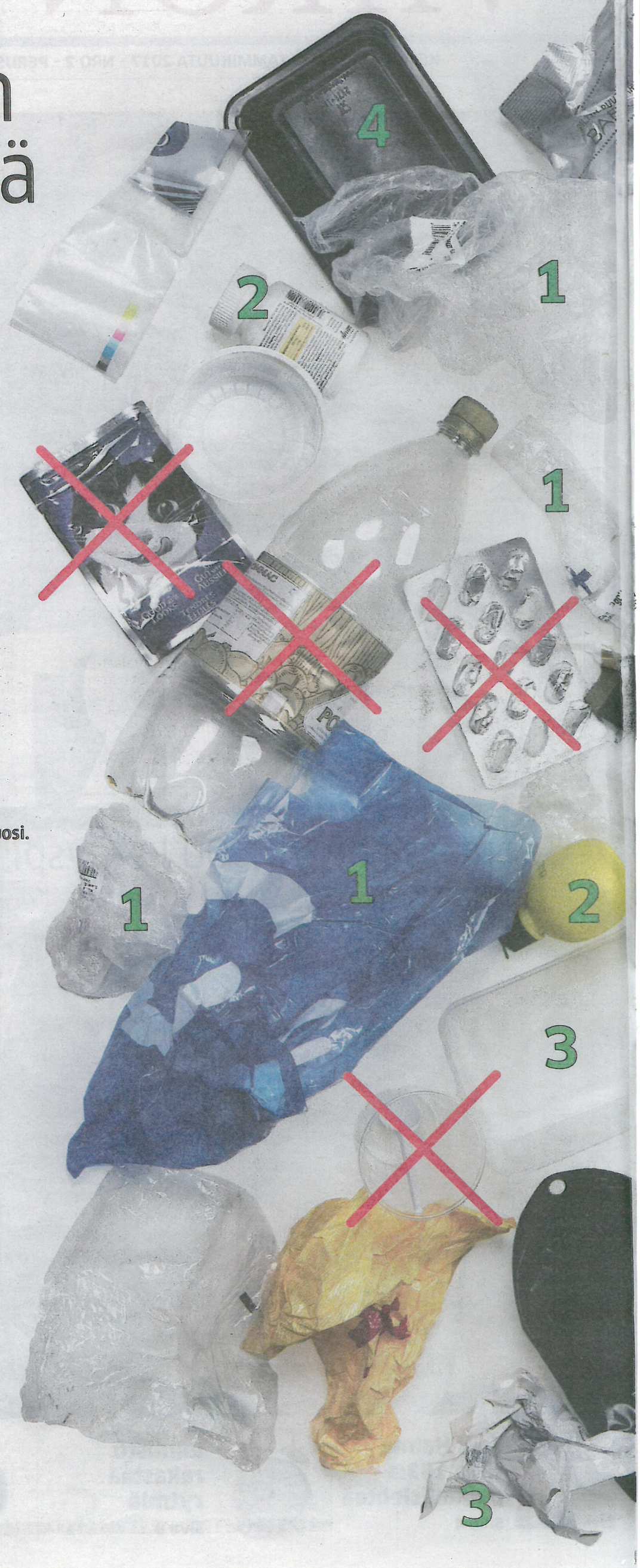

Rips, raps, rapisten aukeaa jauhelihapaketti, nenäliinapakkaus, suklaapatukka ja jopa yksittäinen hammastikku. Harvassa ovat hyödykkeet, joita ei olisi kääritty muoviin.

Pantittomista muovipakkauksista syntyykin vuodessa melkoinen vuori, tarkalleen ottaen noin 13 kiloa per suomalainen. Määrästä päätyy kierrätykseen alle puoli kiloa.

Suomessa muovipakkausten keräys alkoi viime vuonna lain velvoittamana. Samalla käynnistyi Ekokemin uusi muovinjalostuslaitos Riihimäellä.

"Ensivaiheen tavoitteena on kierrättää muovia noin kilo per asukas", kertoo kehitysjohtaja **Peter Rasmussen** Suomen Uusiomuovi Oy:stä. Yhtiö hoitaa muovinkeräyksen yli 2200 yrityksen puolesta, jotka kuuluvat jätelain tuottajavastuun piiriin. Lain mukaan muovipakkauksia markkinoille puskevien tahojen on huolehdittava niiden keräyksestä.

Valtaosa muovista päätyy yhä sekajätteen joukossa polttoon. Vuoden vanha jätelaki kieltää muovin kärräämisen kaatopaikoille.

Rasmussenin mukaan on ensiarvoisen tärkeää, että kuluttaja löytää lähimmän keräyspisteen ja alkaa lajitella muovia taiteen sääntöjen mukaisesti. Sekaan ei saisi päätyä mitään kierrätysprosessin saastuttavaa, kuten PVC:tä tai likaisia öljykanistereita.

Muoviroskia otetaan vastaan runsaassa 500 keräyspisteessä. Niitä ylläpitää Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy.

Keräysverkosto on paikoitellen turhan harva. Esimerkiksi Helsingin kantakaupungissa on Rasmussenin mukaan vaikea löytää paikkoja astioille.

Osa kunnista määrää kiinteistöt järjestämään muovinkeräyksen. Toki taloyhtiöt voivat tilata astiat myös oma-aloitteisesti asukkaiden toiveesta.

Vaikka keräyspisteet sijaitsevat usein kauppojen pihoissa, ei niillä silti ole velvollisuutta vastaanottaa muovipakkauksia. Laki tuottajavastuusta velvoittaa kaupat ainoastaan rahoittamaan keräystä.

Jätelain pakkausasetus edellyttää, että pantittomista muovipakkauksista kierrätetään nyt 16 prosenttia. Vuonna 2020 määrän pitäisi nousta 22 prosenttiin. EU:n kiertotalouspaketin luonnoksessa kaavaillaan vuodelle 2025 jopa 50 prosentin kierrätystavoitetta.

Ekokemin kierrätysliiketoiminnan johtajan **Kalle Saarimaan** mukaan muovinkeräys on Suomessa lapsenkengissä. Ruotsissa kuluttajilta kerätään yli kymmenkertainen määrä muovia, mutta toiminta alkoikin siellä jo vuosikymmen sitten.

Toimiala on kehittynyt hitaasti, koska muovin kierrätys on vaikeaa. Onnistuminen edellyttää kuluttajilta huolellista lajittelua, jotta eri muovilaadut saadaan hyödynnettyä. Pääsääntöisesti kuluttajat lajittelevat Saarimaan mukaan hyvin, mutta asialla ovatkin toistaiseksi kaikkein valveutuneimmat kierrättäjät.

Saarimaa toivoo, että kuluttajille muodostuu muovijätteen keruusta pian samanlainen automaatio kuin paperinkeräyksestä.

Muovipakkauksia kulutetaan Suomessa ja Ruotsissa n. 13 kg/hlö/vuosi. Siitä kerätään jatkojalostukseen

Ruotsissa 6 kg
Suomessa 0,4 kg

LAJITTELE MUOVI OIKEIN

Keräykseen kelpaavat muun muassa muoviset elintarvike- ja pesuainepakkaukset, muovipullot, -kanisterit ja -purkit sekä muovikassit ja -kääreet.
Pakkaukset pitää tyhjentää ja tarvittaessa puhdistaa sekä kuivata.
Tiskaamista kaipaavan likaiset pakkaukset joutavat sekajätteeseen, josta ne ohjautuvat polttoon.
Korkit, kannet ja suojakalvot täytyy irrottaa pakkauksesta ja pistää ne keräysastiaan erikseen.
Erilaisia muovipurkkeja ei saa sulloa sisäkkäin.
PVC-pakkauksia ei haluta keräykseen. PVC:n tunnistaa kolmiosta, jonka sisällä lukee 3.
Öljykanisterit kuuluvat ongelmajätelaitokselle.
Lähin muovinkeräyspiste löytyy nettisivulta rinkiin.fi.

Lähde: www.uusiomuovi.fi

VIIKONVAIHDE

Esimerkkejä kuluttajamuovipakkauksista

Pakkauksia valmistetaan hyvin laajalla kirjolla erilaisista muovilaaduista. Ainoastaan PVC:tä ei saa laittaa keräykseen. Sen paikka on sekajätteen joukossa.

1 Kalvomuovia eli LDPE:tä (low-density polyethylene), josta valmistetaan uusia kalvomuovituotteita mm. muovikasseja.

2 HDPE:tä (high-density polyethylene), josta tehdään putkia, pulloja, kanistereita.

3 PP:tä (polypropeeni), josta valmistetaan ruiskuvalettuja tuotteita kuten ämpäreitä.

4 PET (polyetyleenitereftalaatti) on kestomuovi, jota käytetään erityisesti pakkausteollisuudessa. Kierrätetystä PET-muovista valmistetaan tekstiiliteollisuuden raaka-ainetta.

EI MUOVINKERÄYKSEEN: metallia sisältävät muovipakkaukset sekajätteeseen. Lusikka ja muki eivät ole pakkauksia, joten ne eivät kuulu keräykseen, jonka pakkausten tuottajat maksavat. Limsapullo kuuluu pullonkeräykseen (kierrätyspulloista tehdään uusia pulloja tai tekstiiliteollisuuden raaka-ainetta).

Eri muovilaadut sulatetaan rakeiksi, jotka myydään muoviteollisuudelle.

Muovijalostamolla podetaan roskapulaa

RIIHIMÄKI

Ekokemin Riihimäen muovijalostamon pihassa kohoaa riemunkirjavia, muutaman metrin korkuisia paalikasoja. Lähempi tarkastelu osoittaa, että yhdessä on liki pelkkiä muovipusseja, toisessa voirasioita ja jugurttipurkkeja. Yksi pinoista pullistelee tyhjiä nuuskarasioita ja norjankielisiä elintarvikepakkauksia.

Viestintäpäällikkö **Virpi Mäenanttila** kertoo, että laitokselle on tuotu kuluttajamuovia myös Norjasta, koska Suomesta sitä kerätään yhä verrattain vähän. Laitoksella toivotaankin, että suomalaiset innostuvat pian kierrättämään muovia. Mäenanttila arvelee, ettei moni edes tiedä kierrätysmahdollisuudesta.

Muovijalostamon linjaston optiset tunnistimet erittelevät kuormasta eri laatuja: HDPE, PP, PET ja LDPE päätyvät kaikki omiin laareihinsa. Kukin sortimentti sulatetaan ja puristetaan pieniksi muovirakeiksi, jotka myydään muoviteollisuudelle.

Kierrätysmuovista valmistetaan muun muassa muovikasseja, saaveja ja rakennustavaraa, kuten lankkua ja putkia. Mäenanttilan mukaan kierrätysmuovi tekee tuloaan myös kotimaisiin designtuotteisiin. Elintarvikepakkauksia kierrätysmuovista ei valmisteta.

Prosessia haittaavat muovilaadut ja likaiset pakkaukset poltetaan viereisessä jätevoimalassa.

Ekokemin muovijalostamossa käsitellään vuodessa 20 000 tonnia kuluttajapakkauksia sekä maataloudelta, teollisuudelta ja kaupalta kerättyä muovia. Toistaiseksi kierrätysmuovi menee kotimaan muoviteollisuudelle. Vientinäkymätkin ovat hyvät, sillä fossiilista öljyä korvaavalle raaka-aineelle on maailmalla kova kysyntä.

Kierrätys: Tavoitteena on, että jokainen suomalainen kierrättää noin viisi kiloa muovia

Muovinkierrätys jäi kauas tavoitteesta

Suomalaisilla olisi kierrätysintoa, mutta keräyspisteverkosto valmistui puoli vuotta myöhässä.

Toni Lehtinen HS

KULUTTAJIEN muovipakkauskeräys jäi ensimmäisenä vuonna kauas tavoitteesta. Rinki-keräyspisteisiin jätettiin viime vuonna noin 2 500 tonnia muovijätettä. Alkuperäinen keräystavoite oli noin 5 000 tonnia jätettä.

"Keräyspisteverkostoa ei saatu valmiiksi pakkausasetuksen mukaisessa aikataulussa, vaan verkosto oli valmis vasta keskikesällä, puoli vuotta myöhässä", muovipakkausalan tuottajayhteisön Suomen Uusiomuovi Oy:n toimitusjohtaja **Vesa Soini** harmittelee.

Keräyspisteverkostosta vastaava kaupan ja teollisuuden yhteisyritys Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy kertoi viime vuonna, että viivästymisen ensisijainen syy oli liian nopea aikataulu. Pakkausjäteasetus annettiin kesällä 2014. Siinä linjattiin, että kuluttajamuovipakkausten vastaanotto siirtyy vuoden 2016 alussa kunnilta kaupan ja teollisuuden vastuulle.

Verkoston viivästyminen ei ole vaikuttanut suomalaisten muovinkierrätyshalukkuuteen.

"Keräyksessä on tehty elokuusta alkaen joka kuukausi uusi ennätys. Uskomme, että tänä vuonna muovipakkausjätettä kerätään kuluttajilta reilu kilo asukasta kohden eli noin kuusituhatta tonnia", Soini kertoo.

MUOVIALAN toimijat uskovat, että markkinoille tulevat kierrätysmuovituotteet parantavat entisestään kierrätysintoa. Viime viikolla esiteltiin ensimmäinen kotitalouksien pakkausmuoveista valmistettu muovikassi.

REIJO HIETANEN

Muovijätteistä kehitellään kovalla vauhdilla erilaisia tuotteita. Viime viikolla esiteltiin kassi, johon on käytetty kotitalouksien kierrätysmuoveja. Kuvassa Marjo Mattila pakkaa valmiita muovikasseja.

Tamperelainen Amerplast valmistaa uusiomuovikasseja K-kauppoihin.

"Kuluttajat näkevät, että kun he palauttavat muovipakkauksia, niistä oikeasti tehdään tuotteita", myynti- ja tuotekehitysjohtaja **Ari-Pekka Pietilä** Amerplastilta sanoo.

Muovikasseja on aiemminkin valmistettu kierrätysmuovista, mutta pussien raaka-aineena on ollut teollisuuden muovijäte. Uuden kassin raaka-aineista ainakin 45 prosenttia on kotitalouksien pakkausmuoveja.

SUOMESSA on runsaat 500 pakkausmuovia kuluttajilta vastaanottavaa Rinki-keräyspistettä. Niistä muovijätteet kuljetetaan Ekokemin muovijalostamolle Riihimäelle. Siellä jätteet jalostetaan uusiokäyttöön ja toimitetaan muovituotevalmistajille.

9

Kiinteistökeräys alkoi Helsingissä toukokuussa.

Ekokemin kierrätystuotteiden tuotepäällikkö **Mikko Koivuniemi** kertoo, että kuluttajien muovijätteistä kehitellään nyt kovalla vauhdilla erilaisia tuotteita. Uusiomuovista tehdään muovikassien lisäksi muun muassa kuljetuslaatikoita, saaveja, vateja sekä putkia.

Elintarvikepakkauksiin uusiomuovi ei kelpaa, sillä pakkausmuoveissa on voitu käyttää painovärejä, jotka voisivat siirtyä elintarvikkeisiin.

"Uskon, että jatkossa uusiomuovia käytetään elintarvikepakkauksissa tukimateriaalina, eli silloin se ei ole kontaktissa elintarvikkeeseen", Koivuniemi sanoo.

Valtaosa muovijalostamolle tulevasta pakkausjätteestä on kierrätetty oikein. Koivuniemi kertoo, että suurin huolenaihe ovat olleet astioihin jätetyt öljykannut ja -kanisterit.

"Kanisterin pohjalla voi olla öljyjäämiä, joten ne ovat jo paloturvallisuusriski. Öljyä sisältävät öljykanisterit pitää viedä vaarallisen jätteen keräykseen."

Tyhjän muovisen öljykanisterin voi jättää sekajätteeseen.

SUOMEN on tarkoitus nostaa muovipakkausten kierrätysmäärä viisinkertaiseksi vuoteen 2020 mennessä. Tämä tarkoittaa sitä, että jokainen asukas veisi kierrätykseen noin viisi kiloa pakkausmuovia.

"Olemme keräyksessä vasta alkuvaiheessa, joten nyt on mahdotonta sanoa, onko nykyinen keräyspisteverkosto riittävä", Soini puntaroi.

Hän kertoo, että parissakymmenessä kaupungissa suunnitellaan muovinkeräysvelvoitetta taloyhtiöille.

Muovijätteen kiinteistökeräys alkoi Helsingissä kokeiluna viime toukokuussa. Vuoden lopussa päättyvässä kokeilussa on mukana yli 3 000 kiinteistöä

Keräys voidaan myöhemmin myös vakinaistaa jätehuoltomääräyksellä.

Fakta

Keräysastiaan mahdollisimman puhtaita pakkauksia

- Muovinkeräysastiaan voi laittaa erilaisia muovipakkauksia kuten jugurttipurkkeja, muovikasseja, pulloja ja purkkeja. Myös styroxpakkaukset sopivat keräykseen.
- Jos pakkaus ei mahdu keräysastian aukosta sisään, sen voi laittaa sekajätteeseen. Myös PVC-pakkaukset ja muut kuin muovipakkaukset voi jättää sekajäteastiaan.
- Keräysastiaan jätettävien muovipakkausten olisi hyvä olla mahdollisimman puhtaita, mutta niitä ei tarvitse pestä erikseen.
- Lähimmän muovinkeräyspisteen voi tarkistaa osoitteesta www.kierratys.info

300 merkin mittaisia tekstejä voi tarjota
latti Kalliokoski (esimies), Juha Akkanen, Kari Huhta,
periaatelinja on osoitteessa hs.fi/periaatelinja.

Heli Saavalainen

KOLUMNI

heli.saavalainen@hs.fi
Kirjoittaja on HS:n pääkirjoitustoimittaja.

Muovit kiertoon, ei mereen

Ne voivat olla peräisin pakkauksista, muovituotannosta, kosmetiikasta, tekstiileistä, maaleista, autonrenkaista. . . Niitä on sekä silminnähtäviä että pienen pieniä, alle viiden millimetrin mikroroskia, ja ne ovat voineet kulkeutua kauas lähteestään joko tahallisesti tai esimerkiksi hulevesien mukana. Lopulta ne ovat päätyneet mereen.

Roskaantuminen riivaa maailman meriä. Niihin päätyy miljoonia tonneja jätettä joka vuosi. Jätepyörteet keräävät valtavia määriä roskaa röykkiöiksi valtameriin.

Jätteet eivät vaivaa ainoastaan tiheästi asuttuja rannikkoja ja vilkkaasti liikennöityjä laivareittejä, vaan merivirrat kuljettavat roskia myös syrjäisemmille seuduille. Roskaa on kaikkialla meriympäristössä, niin rannoilla, eliöissä kuin merenpohjassakin.

Roskat ovat iso ongelma myös kotoisella Itämerellä. Toistaiseksi ei tosin tiedetä, kuinka paljon Itämeressä on roskaa ja kuinka kauan roskat ovat olleet meressä. Meriroskan lähteitä ja kulkeutumisreittejä selvitetään parhaillaan laajassa tutkimuksessa.

Suurin osa meriin päätyvästä kelluvasta roskasta on muovia, joka hajoaa hitaasti ja voi aiheuttaa haittaa eliöstölle ja ihmisen terveydelle.

Valtaosa muovista on peräisin maalta, esimerkiksi huonosti hoidetuilta kaatopaikoilta, jätehuollosta, turismista ja hulevesistä. Myös kalastuksessa katoavat verkot voivat jäädä mereen ajelehtimaan haamuverkoiksi. Jätteitä kipataan mereen myös tarkoituksella.

Esimerkiksi vaatekuidut ja kuorintavoiteiden muovikuulat voivat olla valmiiksi pieniä. Mikromuovia syntyy myös isosta muovista hajoamalla tai keinokuituvaatteiden pesun yhteydessä.

SUOMESTA roskia päätyy mereen muun muassa rannoilta, joille ihmiset ovat pudottaneet jätteitään. Suomi mielletään puhtaaksi maaksi, mutta tulos ei ollut mairitteleva, kun tutkimuksessa vertailtiin suomalaisia, ruotsalaisia, latvialaisia ja virolaisia rantoja. Suomen rannat todettiin kaikkein sotkuisimmiksi.

Tulokset kertovat karua kieltään urbaanin kertakäyttökulttuurin seurauksista. Varsinkin kaupunkirannoilta löytyi runsaasti käyttäjien jälkeensä jättämiä pakkauksia, pulloja ja muovipusseja.

Globaalisti roskaantumiseen yritetään vaikuttaa kansainvälisillä säännöksillä ja päästölähteiden hallinnalla. Myös jätehuollon tehostaminen ja vesihuollon kehittäminen ovat keinovalikoimassa.

Roskat eivät tunne valtioiden rajoja, mutta ne ovat vakava uhka paitsi merien ja rannikoiden ekosysteemeille myös terveydelle ja taloudelle. Puhdas rantaviiva on elintärkeä esimerkiksi matkailulle.

ROSKAANTUMISEN leviämistä voi estää myös vähentämällä muovin käyttöä. Pohjoismaiden neuvosto esittää, että Pohjoismaat kieltäisivät mikromuovin käytön kosmetiikassa ja muissa henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitetuissa tuotteissa.

Mikromuovit tulisikin poistaa käytöstä, johon niitä ei välttämättä tarvita. Mikromuovia ovat muun muassa hiomakuulat, joita käytetään esimerkiksi maalien poistoon hiekkapuhalluksen sijaan.

Kuluttajat voivat vaikuttaa roskaantumiseen ja ympäristön tilaan yksinkertaisesti lopettamalla roskaamisen sekä vähentämällä turhia pakkauksia ja kertakäyttöastioiden käyttöä.

Jokainen voi vaikuttaa muovin määrään.

Kannustimet, kuten pullopantit, ovat myös osoittautuneet toimiviksi keinoiksi vähentää roskia.

Muovia voi kierrättää ja käyttää uudelleen, mutta toistaiseksi muovinkeräys ei ole päässyt kunnolla käyntiin. Viime vuonna aloitettu muovipakkausten keräys jäi kauaksi tavoitteestaan, koska vastaanottopisteiden verkosto valmistui puoli vuotta myöhässä. Kierrätysintoa kuluttajilla olisi, mutta pakkausten palauttaminen edellyttää paikkaa, jonne pakkaukset voi viedä.

ROSKAANTUMISEN torjuminen alkaa ehkäisystä. Jokainen voi vaikuttaa muovin määrään omilla valinnoillaan ja kulutuskäyttäytymisellään. Kaupassa voi miettiä, tarvitaanko jokaiselle ostokselle muovipussi. Muutenkin ostopäätöstä tehtäessä olisi hyvä ottaa huomioon tuotteen elinkaari ja pyrkiä hankkimaan pitkäikäisiä ja kestäviä tuotteita.

Vastuulliset veneilijät, retkeilijät ja muut rantojen käyttäjät puolestaan huolehtivat jätteistään. Meri ei saa olla jättimäinen kaatopaikka.